

ฮ่องกงเผชิญความท้าทายในการเป็นศูนย์กลางทางการเงินโลก

โดย นางขวัญใจ เตชเสนสกุล

ผู้อำนวยการอาวุโส ฝ่ายวิจัยธุรกิจ ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย

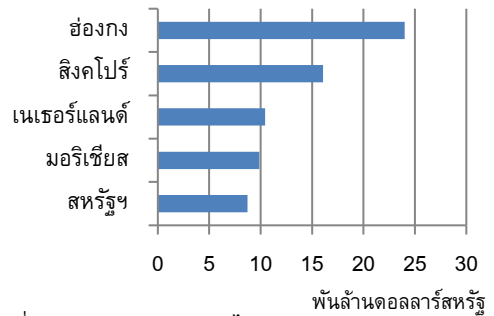
ฮ่องกงเป็นหนึ่งในศูนย์กลางทางการเงินที่สำคัญของโลกด้วยสินทรัพย์ของสถาบันการเงินต่อ GDP สูงที่สุดในโลกถึงราว 250% อีกทั้งยังเป็นประตูสำคัญที่เชื่อมโยงกับตลาดการเงินโลกและเป็นศูนย์กลางการทำธุรกรรมเงินหยวนนอกประเทศ (Global Offshore Renminbi Business Hub) ที่ใหญ่ที่สุดในโลก นอกจากนี้ ฮ่องกงยังมีความสำคัญต่อการลงทุนของไทยในต่างประเทศ สังกัดได้จากยอดคงค้างเงินลงทุนโดยตรงของไทยอยู่ในฮ่องกงมากที่สุด ซึ่งเป็นที่รู้กันว่าส่วนใหญ่มีการดำเนินธุรกิจที่แท้จริงอยู่ในประเทศอื่น แต่ต้องการเข้ามาจดทะเบียนในฮ่องกงเพื่อความสะดวกในการทำธุรกรรมการเงินระหว่างประเทศ ไปจนถึงการใช้ประโยชน์จากอัตราภาษีที่อยู่ในระดับต่ำ อย่างไรก็ตาม ในปี 2562 ฮ่องกงเผชิญบททดสอบความสามารถในการเป็นศูนย์กลางทางการเงินหลายครั้ง เริ่มตั้งแต่กลางปีที่เกิดการชุมนุมประท้วงครั้งใหญ่ของชาวฮ่องกงจากการต่อต้านกฎหมายส่งผู้ร้ายข้ามแดนที่ลุกลามไปสู่การต่อต้านรัฐบาลและการเรียกร้องประชาธิปไตย จนทำให้ฮ่องกงต้องตกอยู่ในภาวะเศรษฐกิจถดถอยเป็นครั้งแรกในรอบเกือบ 10 ปี และล่าสุดในช่วงต้นปี 2563 ฮ่องกงยังถูกซ้ำเติมด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (COVID-19) เนื่องจากฮ่องกงเป็นพื้นที่ที่มีชาวจีนเข้าออกเป็นจำนวนมาก

สถานการณ์ที่เกิดขึ้นดังกล่าวก่อให้เกิดคำถามถึงความมั่นคงและศักยภาพของการเป็นศูนย์กลางทางการเงินโลกของฮ่องกง ซึ่งการตอบคำถามอาจใช้การพิจารณาปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดความสำเร็จของการเป็นศูนย์กลางทางการเงินของโลก เพื่อประเมินว่าปัจจัยใดบ้างที่กำลังถูกสั่นคลอนและอาจทำให้ฮ่องกงสูญเสียความสามารถในการเป็นศูนย์กลางทางการเงินในอนาคต

ฮ่องกงกับการเป็นศูนย์กลางทางการเงินของโลก

ศูนย์กลางทางการเงิน หมายถึง เมืองหรือประเทศที่สามารถดึงดูดให้สถาบันการเงินจำนวนมาก ทั้งที่เป็นสถาบันการเงินระดับภูมิภาคไปจนถึงสถาบันการเงินระดับโลก เข้ามาลงทุนและใช้เป็นศูนย์กลางในการทำธุรกรรมทางการเงินระหว่างประเทศ ปัจจุบันเมือง/ประเทศที่ถือเป็นศูนย์กลางทางการเงิน

ยอดคงค้างเงินลงทุนโดยตรงของไทย
ในต่างประเทศ 5 อันดับแรก
(ณ ไตรมาส 3 ปี 2562)

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ดัชนีศูนย์กลางการเงินโลก

(Global Financial Centres Index)

เดือนกันยายน 2562

อันดับ	เมือง/ประเทศ	คะแนน
1	นิวยอร์ก	790
2	ลอนดอน	773
3	ฮ่องกง	771
4	สิงคโปร์	762
5	เซี่ยงไฮ้	761
6	โตเกียว	757
7	ปักกิ่ง	748
8	ดูไบ	740
9	เซินเจิ้น	739
10	ซิดนีย์	738
:	:	:
50	กรุงเทพมหานคร	649

หมายเหตุ : GFCI เป็นการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของศูนย์กลางทางการเงิน 104 แห่งทั่วโลก โดยประเมินจากตัวชี้วัดทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ทรัพยากรมนุษย์ โครงสร้างพื้นฐาน ภาคการเงิน และชื่อเสียง
ที่มา : The Global Financial Centres Index 26th Edition

ที่สำคัญของโลกมีอยู่หลายแห่ง ซึ่งหากพิจารณาจาก Global Financial Centres Index (GFCI) ฮองกงมีคะแนนอยู่ในอันดับที่ 3 เป็นรองเพียงนครนิวยอร์กและกรุงลอนดอนเท่านั้น ซึ่งหากวิเคราะห์จากปัจจัยที่กำหนดความสำเร็จในการเป็นศูนย์กลางทางการเงินชั้นนำ ก็จะมีปัจจัยแข็งของฮองกง ดังนี้

- **สภาพแวดล้อมทางธุรกิจเอื้อต่อการประกอบธุรกิจการเงิน** ครอบคลุมตั้งแต่ความสะดวกในการเข้าไปประกอบธุรกิจ ไม่ว่าจะเป็นขั้นตอนในการจัดตั้งธุรกิจที่สะดวกและรวดเร็ว ไปจนถึงกฎหมายที่เอื้อต่อการลงทุนของธุรกิจต่างชาติ สะท้อนได้จากความง่ายในการประกอบธุรกิจ (Ease of Doing Business) ของฮองกงที่เพิ่งประกาศเมื่อต้นปี 2563 ที่อยู่ในอันดับ 3 จากการจัดอันดับทั้งหมด 190 ประเทศทั่วโลก ขณะที่อันดับย่อยในหมวดการจ่ายภาษี (Paying Taxes) ของฮองกงอยู่อันดับ 2 จาก 190 ประเทศ เนื่องจากระบบภาษีไม่ซับซ้อนและเป็นต้นทุนที่ค่อนข้างต่ำต่อภาคธุรกิจ ขณะที่นโยบายการเงินของฮองกงถือได้ว่าค่อนข้างเปิดเสรีในการทำธุรกรรมการเงินระหว่างประเทศ และยังมีประเทศที่ทำอนุสัญญาภาษีซ้อนด้วยถึงกว่า 40 ประเทศ

- **ความพร้อมของบุคลากรในภาคการเงิน** ศูนย์กลางทางการเงินถือเป็นแหล่งรวมสถาบันการเงินประเภทต่าง ๆ จากทั่วโลกมาไว้ที่เดียวกัน อาทิ ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน บริษัทหลักทรัพย์ บริษัทประกัน และบริษัทที่ปรึกษาทางการเงิน ดังนั้น เมือง/ประเทศที่เป็นศูนย์กลางทางการเงินจึงมีความต้องการบุคลากรจำนวนมากที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง อาทิ การเงิน การบัญชี เศรษฐศาสตร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ อีกทั้งบุคลากรเหล่านี้ควรใช้ภาษาอังกฤษได้อย่างคล่องแคล่ว เนื่องจากต้องทำงานร่วมกับบุคลากรหลากหลายเชื้อชาติซึ่งใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลักในการสื่อสารและทำงาน ซึ่งจากประวัติศาสตร์ของฮองกงที่ผ่านการปกครองจากอังกฤษได้สร้างรากฐานด้านระบบการศึกษาที่ดีและการใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลัก จึงกลายเป็นจุดแข็งด้านทรัพยากรมนุษย์ที่สอดคล้องกับการเป็นศูนย์กลางทางการเงินได้เป็นอย่างดี

- **ความเชื่อมั่นและการยอมรับในการเป็นศูนย์กลางทางการเงิน** เป็นผลจากการวางระบบเศรษฐกิจและระบบกฎหมายที่เป็นแบบแผนสากลจากช่วงการปกครองของอังกฤษ รวมถึงหลังจากอังกฤษคืนการปกครองฮองกงให้กับจีนตั้งแต่ปี 2540 จีนยังคงระบบเศรษฐกิจและระบบกฎหมายดังกล่าวด้วยนโยบายการปกครองแบบ 1 ประเทศ 2 ระบบ ทำให้ฮองกงได้รับการยอมรับทั้งจากสถาบันการเงินที่จะเข้ามาลงทุนและจากผู้ใช้บริการทางการเงินประเภทต่าง ๆ เช่น การฝากสินทรัพย์ทางการเงิน การระดมทุน การโอนเงินระหว่างประเทศ และการซื้อขายหลักทรัพย์ เป็นต้น

- **ความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานที่รองรับการดำเนินงานของภาคการเงิน** ฮองกงมีความพร้อมด้านนี้อยู่มากจากการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานด้านโทรคมนาคมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ ภาคการเงินถือเป็นธุรกิจที่จำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศขั้นสูง เนื่องจากมีการรับส่งข้อมูลจำนวนมาก ซึ่งต้องดำเนินการได้อย่างสมบูรณ์และรวดเร็ว อีกทั้งยังต้องมีมาตรฐานความปลอดภัยในการรับส่งข้อมูลในระดับสูงสุด เนื่องจากการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับเงินจำนวนมาก

การเป็นศูนย์กลางทางการเงินของฮองกงกำลังเผชิญความท้าทาย

ฮองกงกำลังถูกทดสอบความแข็งแกร่งของปัจจัยด้านความเชื่อมั่นของนักลงทุนในระยะยาว เนื่องจากความวุ่นวายจากการชุมนุมประท้วงสร้างความกังวลว่าเงินจะเข้ามาแทรกแซงกิจการภายในของฮองกงมากขึ้นในระยะข้างหน้า และอาจส่งผลกระทบต่อความเป็นอิสระของการดำเนินนโยบายของฮองกง รวมถึงอาจทำให้ระบบเศรษฐกิจและระบบกฎหมายที่เป็นแบบแผนสากลมาตั้งช่วงการปกครองของอังกฤษต้องเปลี่ยนไป ซึ่งในเบื้องต้นคาดว่าบริษัททางการเงินที่ไม่ได้มีธุรกรรมเกี่ยวข้องกับจีนมากมักจะเริ่มพิจารณาย้ายฐานการลงทุนไป

ยังศูนย์กลางทางการเงินอื่น อาทิ สิงคโปร์ เพื่อลดความเสี่ยงจากความไม่แน่นอนดังกล่าว ขณะที่การแพร่ระบาดของ COVID-19 กำลังส่งผลกระทบต่อปัจจัยสนับสนุนด้านความพร้อมของบุคลากร เนื่องจากในเบื้องต้น การแพร่ระบาดทำให้บริษัทต่างชาติในฮ่องกงหลายแห่งให้พนักงานเดินทางกลับประเทศของตนเป็นการชั่วคราวเพื่อป้องกันการติดเชื้อ และอาจทำให้การให้บริการต้องหยุดชะงัก ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์การเป็นศูนย์กลางทางการเงินที่ต้องการการบริการที่รวดเร็วและต่อเนื่อง แม้ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในปัจจุบัน อาทิ การติดต่อสื่อสารและการทำงานจากระยะไกล จะสามารถบรรเทาผลกระทบดังกล่าวได้ในระดับหนึ่งก็ตาม

ท่ามกลางปัจจัยแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อศูนย์กลางทางการเงินของฮ่องกง อาจทำให้นักลงทุนที่ต้องการจัดตั้ง Holding Company เพื่อใช้เป็นประตูสู่การลงทุนในตลาดโลกเลือกลงทุนในประเทศอื่นแทน ซึ่งประเทศในเอเชียที่โดดเด่นและเป็นคู่แข่งกับฮ่องกงมาโดยตลอดเห็นจะเป็นสิงคโปร์ที่มีนโยบายสนับสนุนการเป็นศูนย์กลางทางการเงินอย่างชัดเจน โดยเฉพาะการที่สิงคโปร์ทำอนุสัญญาภาษีซ้อนกับประเทศต่าง ๆ ถึงเกือบ 90 ประเทศและยังได้ประโยชน์จากการเป็นสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งเศรษฐกิจของหลายประเทศยังเติบโตในเกณฑ์ดีและยังมีเสน่ห์ดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ จึงต้องติดตามกันต่อไปว่าฮ่องกงซึ่งกำลังเผชิญความท้าทายจากความวุ่นวายทางการเมือง จะสามารถใช้จุดแข็งที่มีอยู่ โดยเฉพาะการเชื่อมต่อการลงทุนในจีน เพื่อรักษาศักยภาพการเป็นศูนย์กลางทางการเงินในอนาคตต่อไปได้หรือไม่

Disclaimer : ข้อมูลต่างๆ ที่ปรากฏ เป็นข้อมูลที่ได้จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และการเผยแพร่ข้อมูลเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ในการให้ข้อมูลแก่ผู้ที่สนใจเท่านั้น โดยธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทยจะไม่รับผิดชอบในความเสียหายใดๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการที่มีบุคคลนำข้อมูลนี้ไปใช้ไม่ว่าโดยทางใด